Mr. SPEAKER.—I believe the 'Agriculture Demand' is coming up for discussion in the course of the Debate, and so, I have disallowed it.

Sri SANJEEVANATH AIKALA (Suratkal).—Sir, there are still ten minutes left for the Question Hour. Question No. 508 about Mariamma Temples is an important question and may please be taken up.

Mr. SPEAKER.—There are other questions also, and I cannot make a distinction.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Sira).—Sir, when I requested the Hon'ble Chief Minister about his Mission to Delhi, he had promised that he would make a statement on the 18th.

Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—Sir, I had stated that I would make a statement in reply to the Debate which is going to be on the 18th. The reply will be given either to-day or to-morrow.

BUDGET ESTIMATES FOR 1963-64—DEMANDS FOR GRANTS.

(Debate continued.)

Sri P. F. D'MELLOW (Nominated).—Mr. Speaker, Sir, when the house ose last Saturday, I was about to remark that it was a pity to find so many young people in this State disfigured and mutilated as the result of Hansen's disease or Leprosy as it is better known. Is there any reason why we should lag behind other States by not providing ourselves with facilities for surgical repair and rehabilitation of such patients? I am told that there is a hospital in Mysore City which is willing to undertake such work, if it could be provided with the means to acquire the additional accommodation that it needs for in-patients stricken by leprosy. I ask our Hon'ble Health Minister to please examine the possibility of providing such accommodation.

Sir, while on the subject of Hansen's disease, I am not sure whether we possess the authority to separate children of parents found with active disease. It has been long established that in India the greater majority of Leprosy patients are infected before their 20th year, many even before their 15th year. So, if we could only provide for the children of patients suffering from active or open leprosy to be separated from their parents and taken care of in suitable schools, there is no reason why we should not succeed in finally eradicating the disease of leprosy from our midst.

Sir, I shall now revert to the subject of the 'care of the Aged'. I do not claim that there is anything particularly original in what I suggest. But as one who has spent some time in this particular field of medicine, I have never ceased to hope that somebody we in this country will have a Plan of our own, one that concerns every one of intimately, for we all hope one day, to be happy in our old age.

(Sri P. F. D'MELLOW)

Sir, with our eyes rivetted on that future we plan to build for the country, we are apt to overlook a problem that grows more acute every year, and one that should concern us both as citizens, and tax-payers. The problem of our Aged citizen, who thanks to advances in both preventive and curative medicine, better housing, nutrition and the rise in the general standard of living, will remain with us very longer than they used to in years gone by.

I should like to offer to our Hon'ble Minister for Health, the suggestion that he appoints a Committee on the lines of that which produced a valuable report in 1949, on behalf of the British Medical Association, a blue print for the "Care and Treatment of the Aged and Infirm" in the United Kingdom.

We are shortly to have yet another medical college and hospital in Bangalore, one for which a large sum of money has been made available from the private sector. I now ask the Government, to invite the Governing Body of the new St. John's Medical College and Hospital to accept the responsibility of undertaking comprehensive research in the subject of *Geriatrics*, and help both the State and the country to evolve a Plan of its own, one that will later allow for the establishment of geriatric departments in all our lyrger hospitals, working in co-operation with such voluntary agencies as are willing to undertake the "After care" of the "long stay geriatric patient".

MR. SPEAKER.—I am convinced that there is enormous scope for research in the peculiar ways in which diseases work out and the knowledge so gained can then be applied all over the country. Sir, I commend this for the serious consideration of Government and I hope that when he comes to reply to this debate, the Hon'ble Minister for Health will find it possible to hold out some such hope and promise to the increasingly large population of the Aged who have come to make their homes in the salubrious climate of Mysore State.

There remain one more point which I should like to mention, and that is while I have had no personal experience of such, I have heard from medical colleagues of their experiences in coming across many undesirable side effects and sequel in the matter of mass vaccination against small pox. My Hon'ble colleague Dr. Gowdiah appears to be aware of such instances, and I would suggest that our Public health authorities cause an enquiry into the causes, if only to ensure that the campaign for eradication of small pox does not suffer.

Before concluding I should like to touch on the decision to introduce the mid-day meals scheme in our schools.

As we are all aware, recent surveys have revealed serious protein deficiency in the children of poorer families in this State and so I hope the need to supplement this deficiency will be kept in mind. More than quantity of food comes the manner of its presentation and variation combined with scrupulous cleanliness in its preparation and our Health Department must be associated with this scheme in all its stages.

I should like to conclude with one more request. The Hon'ble Minister 12 months ago held out a hope of a hospital for aged incurables within two years. I sincerely trust that today when he replies he is going to give us an assurance that we are indeed 12 months nearer.

ಶ್ರೀ ಸಂಜೀವನಾಥ ಐಕಳ (ಸುರತ್‌ಕಲ್). — ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ನಾನು ಇದೇ ಮೆಡಿಕಲ್ ಡಿಮ್ಯಾಂಡಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆಯುರ್ವೇದದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ, ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಿದಂಥಾ ಅಭಿವ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿವೆ, ಯಾವ ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಗಳಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒದಗಿಸಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಯಾವ ಸಹಾಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಿಕ್ಕಬೇಕೋ ಅವುಗಳು ಸಿಕ್ಕಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಆಶಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರದಬಾಬಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವಂಥ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಆಕ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಆಯುರ್ವೇದದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಅನೇಕ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಬೋರ್ಡನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಆ ಬೋರ್ಡನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಯಾವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಆಯುರ್ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಪೆಡಿಸಿನ್ ಎಂದು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪೋಸ್ಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ತನಕ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಡೈರೆಕ್ಟರನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ನೇಮಿಸಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆಯುರ್ವೇದ ಡಿಸ್‌ಪೆನ್ಸರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏತಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಈ ಬಾಬನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖೇದವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಡಿಸ್‌ಪೆನ್ಸರಿಗಳು ಇವೆ. ಒಂದೆರಡು ಆಯುರ್ವೇದ ಹಾಸ್ಪೆಟಲುಗಳಿವೆ, ಒಂದು ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜು (School of Indian Medicine) ಇಲ್ಲದೆ, ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಲ್ಲ; ಕಟ್ಟಡಗಳೂ ಇಲ್ಲ; ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ equipments ಗಳು ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ ಇವೆ. ಕೇವಲ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಇದು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಅನುಭವಿಸೋಣ ಅನ್ನುವಹಾಗಿದೆ; ಕೆಳಗಡೆ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ನಂತ್ಯಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಹಾಗಿದೆ. ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಹಣ ನೋಡಿದರೆ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

2.00 P.M.

ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹೊಂದುವಷ್ಟು, ಗುಣವಾಗುವಷ್ಟು ಮಂದಿ ಅಲೋಪತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟವೇನೋ; ಹೆಚ್ಚು ಮಿನಿಷ್ಟರಾಗುವಂಥವರೆಲ್ಲಾ ಅಲೋಪತಿ ಡಾಕ್ಟರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, western system of medicine ಕಲಿತಂಥವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲೋಪತಿ ಪರಿಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಿನಿಸ್ಟರುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯ ಗಂಧವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡದಂಥ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಔಷಧಿ, ಮಾತ್ರೆ, ಕಷಾಯ ಕೊಡುವ system ಅಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು science of life; ಜೀವಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ

(ಶ್ರೀ ನಂಜೀವನಾಥ ಐಕಳ)

ದೇಶವ ನಂನ್ಯೃತಿ ಪಗಂಪರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ಪರಂಪರೆಯಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನರ್ಕಾರ ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮಾಲತಾಯಿ ಥೋರಣೆ ತೋರಿಸುತ್ತಲೇ ಬೆಳೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ನರ್ಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಬೆಳೆನಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಭಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ದರೆ, ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ತಮಾನ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಶಾರೆಗಳನ್ನೂ, ಹಾಸ್ಪೆಲುಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಬಹುದಿರಿ. ಈ ರೀತಿ ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ನಹಾಯಮಾಡಿ, ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು ನರಿಯಲ್ಲ. ಹಲವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಣೆಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಏನೂ ಆಧಾರ ನೌಕರ್ಯ ಕೊಡದೆ, "ನೋಡಿ, ಈ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಮಗು ಹೇಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಆಯುರ್ವೇದ ಮಗು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಯೋಗ್ಯ ನಾಮ್ಯ (comparison) ಅಲ್ಲ ನರ್ಕಾರದವರು ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಥೋರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆನೆ.

ಇನ್ನು ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಕ್ಟೀನ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಅವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಬೇನರಕರವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮಾರುವಂಥ, ತಯಾರಿನುವಂಥ ಭನ್ಮ, ಇತರ ಮಾತ್ರಗಳಿಗೆ, ರನಾಯನಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕ ಇಡಬೇಕೆಂದು ನರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಪಂಡಿತರುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ನನ್ನಿವೇಶ ಒದಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಈ ಆಯುರ್ವೇದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನಡೆನಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರೂ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು ತಪ್ಪು. "ಅಷ್ಟರಿಷ್ಟ" ದಲ್ಲಿ, ಯಾವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಲುಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನರ್ಕಾರದವರು ಈ "ಅಷ್ಟರಿಷ್ಟ" ದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಲ್ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ತಯಾರಿನುವಂಥವರು ರೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಪಂಡಿತರೊಳಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆ ಔಷಧಿ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ಆಜ್ಞೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ.

ಅಷ್ಟೇ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರುಗಳು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗದ ತುಂಬಾ ಭಯಂಕರವಾದ cronic case ಗಳನ್ನು, ಗುಣ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆನರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಪಂಡಿತರುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನರ್ಕಾರದವರು ಅವರಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿರುವ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರುಗಳು practice ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗದೆ ಅವರುಗಳಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಗ್ಯ ನಹಾಯವು ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಉಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಿಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಪಂಡಿತರುಗಳ ನಂನ್ಯೃತಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಣ ನಹಾಯವಾಗಬೇಕು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ಆಯುರ್ವೇದ ಡಿನ್‌ಪೆನ್ಸರಿಗಳಿಗೆ, ಹಾನ್ಪಲುಗಳಿಗೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅದರ ಶೇಕಡ ಮೂರರಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದರೆ, ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ! ಇಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ!

ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ, ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ಸುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 340 ಕೋಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 2-3 ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆರೇಳು ತಿಂಗಳುಗಳು ಆಯಿತು. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಕೆಲನ, ನೀರು ನರಬರಾಜು ಎಲ್ಲಾ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನರ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿನಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ಕೆಲವು ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ post-graduate ಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ನರ್ಸುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಬ್ಲಾಕುಗಳು ಬಹಳ ನಣ್ಣದಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೋಗಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ನರ್ಕಾರದವರು ಇಂಜನಿಯರುಗಳನ್ನು consult ಮಾಡಿ ನಿರ್ಮಿನಿದಂಥ ಇಂಥ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಕೈಗೆಳಗಿರುವ ನರ್ಸುಗಳು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅರ್ಥವೇನು! ನರ್ಸುಗಳಿಗಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗು

ವಂಥ ತಯಾರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನರ್ಸುಗಳಮೇರೆ ಸಕ ರದವರು ಹೊರಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದು ದು ಬೇಸರಕರವಾದ ಸಂಗತಿ.

ತಾಲ್ಲೂಕುಬೋರ್ಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಾ,, ಅಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಔಷಧಿಗಳ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಾ ಇರುವಂಥ ವೇತನ ಬಹಳ ಕಳಪಟ್ಟಿನದು ಇದೆ. ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯ ತುಂಬ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜ: ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ವೇತನ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ.

ಈ ವೇತನ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಚರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಈ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಾವು ಒಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ "ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ ದೇವರು ಊಟಕೊಡದೆ ಇರರಾರ" ಎಂದು ಮುಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಬಾಯಿ ಇದೆ ಎರಡು ಕೈಗಳಿವೆ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಗೆ 10 ಬೆರಳುಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೋ ಒಂದು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಬಲಬಿದ್ದು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಪ್ತಾ ನಂಗಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದುರ್ನೀತಿ ವ್ಯವಹಾರ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೆಮಿನಾರ್‌ಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು, ಚರ್ಚಾ ಕೂಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಟೆಡಿ-ಗ್ರೂಪ್ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ ತುಂಬಾ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (ಕಂದಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).— ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಲ್ಲ; ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ನಂಜೀವನಾಥ ಐಕಳ.—ಅಷ್ಟು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲೇ ಬಾರದು. ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ದುರ್ನೀತಿಗೆ ಎಡೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೇ ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೇ ಬಿಡಬೇಕು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್, ಭಾರತ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ—ಇಂತಹುಗಳಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇರಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಕಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುರ್ನೀತಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಚಾರ ಏನಿದೆ ಇದನ್ನು ಸೆಮಿನಾರ್ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಸಣ್ಣ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಈ ಯೋಜನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜು ನಡೆಸುವವರು ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ 10-11 ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಆ ಖಾಸಗೀ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಯುವ

ಡ(ಶ್ರೀ ನಂಜೀವನಾಥ ಅಂಕಳ) ರಾಷ್ಟ್ರದ [illegible]

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಂ. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಈ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಕಾಲೇಜು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಒದಗಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ, ಗೌಡ (ರಾಮನಗರಂ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಈ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮೂರು 40-50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪ್ಲೇಗು, ಕಾಲರಾ, ವಾಂತಿ ಭೇದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ದಿವಸ ತಡೆಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಜಾಡ್ಯಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ತುಂಬಾ ಮೆಹನತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ನಾನು ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಜರ್ಮಾರ್ಕ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಮಶಂಕೆಯಿಂದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಅಡ್ಮಿಟ್ ಆದಮೇಲೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ವೈದ್ಯರು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಒಂದು ದಯಾಪೂರಿತವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ವೈದ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ರೋಗಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ದಯಪೂರಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಯಿಲೆಯವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಬಹುಶಃ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುವರೆಂದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಪೂರಿತವಾದ ಉಪಚಾರವೇ ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿ ಯೆಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿನ ವೈದ್ಯರುಗಳು ಹಸನ್ಮುಖರಾಗಿ, ಪ್ರೇಮ ಪೂರಿತವಾದ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು, ರೋಗಿಗಳೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ—ಕವಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ!

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡ.—ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಲೆ ಇದ್ದಂಥ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು 8 ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಹೊಂದಿ ಹೊರಗಡೆ ಬರುವಾಗ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಹವಾಸ, ಒಳ್ಳೆಯ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಾದರೋ ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೇವಲ ವೈದ್ಯರಾಗಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿನವರ ಹಾಗೆ ರೋಗಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಯಪೂರಿತರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಹೇಳದೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಬುದಾಗಿ ನನಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನ್ನು, ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋದಾತಕ್ಕ ಪ್ರಸಂಗ ನನಗೆ ದೊರಕಿತು. ಸುಮಾರು 500-1000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರತಕ್ಕ

ಒಂದೊಂದು ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಡಾಕ್ಟರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಲ್ಲು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಗಂಟಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೂ ಒಂದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪುಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ದಿವಸ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದೆ ಇಂತಹ ದಿವಸ ಹೀಗಿತ್ತು ಈ ತರಹ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು-ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಆ ದೇಶದ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಳಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗದ ಒಂದು ಆರೋಗ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಎಷ್ಟೆರಮಟ್ಟಿಗೆ ವೈದ್ಯರು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ವೈದ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರ ಫೀಸ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ಡಾಕ್ಟರೂ ಕೂಡ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಂದು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ನಾವು ಫೀಜು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೇಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೈದ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ವೈದ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಫೀಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಜನರ ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏದೈ ಹ್ಗೇಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಮುಖ್ಯ. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗುವ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾದ ದೃಢಕಾಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಕಾಹಿಲೆಯವರು ಹೋದರೆ ಈ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಆ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೊಡುವುದು ಕಾಹಿಲೆ ಪಾಶಿಯಾಗತಕ್ಕ ಔಷಧ. ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯದಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು; ಅಲೋಪತಿ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಕಾಹಿಲೆ ಗುಣವಾಗಲು ಯಾವುದಾದರೇನು ? ಭಗವಂತ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಕಾಹಿಲೆ ಗುಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಹಿಲೆ ಗುಣವಾಗಲು ತಕ್ಕ ಔಷಧ ಯಾವಪದ್ಧತಿಯದಾದರೇನೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಅಲೋಪತಿ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಕಾಲೇಜು ಎಂದೇಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗ ವಿದೆಯೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದೇನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಏಕೆ ಜನರ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಬಾರದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ, ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವೈದ್ಯ, ಇದನ್ನು ಏನಾದರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದರು. ನಿಜವಾಗಿ ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಏನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ನಾವು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ವೈದ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟುಕತರವಾದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ವಿರುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರೂ Council of Indian Medicines ಅವರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಯುರ್ವೇದ, ಯುನಾನಿ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಾಲದು. ಆಯುರ್ವೇದ, ಯುನಾನಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಏನು ನಡೆಯಬೇಕೋ, ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದುವು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಅಲೋಪತಿ ಮೇಲುಗೈ ಆಗಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದ, ಯುನಾನಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಅಲೋಪತಿಕ್ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಬಾಕಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೇಲೆ prejudice ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಅನೇಕ ಸಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಅಲೋಪತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಣ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯತೆ ಬರುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯಗೌಡ)

ನಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೂಲಿಕೆಗಳು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ತಂದು ಹೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸರ್ಪಗಂಧಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೂಲಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಔಷಧಮಾಡಿ ಹೃದಯದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಮೂಲಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಂಶೋಧನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಸಹಾಯ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ತುರ್ತಿನ ಕೆಲಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಜನ್ಯವಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಂದ ಧನ ಸಹಾಯ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಉದಾಹಣೆಗೆ, ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಟಗಲ್ಲು ಹೋಬಳಿಯಿದೆ. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಹೋಬಳಿ. ಅಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದುದ್ದು ಈಗ ಅವರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿ. ಇದ್ದವರನ್ನು ಯಾವುದೋ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದವರು Birth control ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲ!

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯಗೌಡ.—ಅದಕ್ಕೆ ಆಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದೆಂದು ಬಹಳ ಜನ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಾದ ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಯೊಪತಿ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲು ಹೋಮಿಯೋಪತಿಕ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೋಮಿಯೊಪತಿ, ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಯುನಾನಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನನ್ನು ನಮ್ಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯೇ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೆವು, ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಲಲ್ಲವೆಂದು ಮಿತ್ರರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಡಿತರು ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಯಾರು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ರಿಜಿಸ್ಟರಾದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಆ ಕಾನೂನನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

Family Planning ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಮೊದಲು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಮೇಧಾವಿಗಳೂ, ತಿಳಿವಳಿಕಸ್ಥರೂ ಈ ಮಿತ ಸಂತಾನ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ, ದೇವರು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಹುಲ್ಲುಮೇಯಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನಗೂ ಅರೀತಿ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸಂತತಿ ನಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯೆ, ವಿವೇಕ ತಕ್ಕಷ್ಟಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ...

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಾಗಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ನೀವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆ?

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯಗೌಡ.—ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಜೆಲುಗಳು, ಸಿನೆಮಾಗಳು, ಡಾಲ್ಡಾ ಮುಂತಾದವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಮಕ್ಕಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈಗಿನ ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಾಗಲು ಅವ

ಕಾಶವಿದೆ. ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯ ಕಾಲ ಬೇರೆ, ಈಗ ಬೇರೆಕಾಲ. ಈಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪುಡಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಸಂಜೀವನಾಥ ಐಕಳ.—ನಂತತಿ ಸಂಯಮ ಮಾಡಬೇಕು, ನಿರೋಧವಲ್ಲ.

Mr. CHAIRMAN.—The Hon'ble members time is over.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಎರಡು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಶಪಡುತ್ತೇನೆ.

2.30 P.M.

ಸುಮಾರು 6½—7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಈ ಎರಡು ಬಾಬುಗಳಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಚಾರ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅದೂ ಕೂಡ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಡಾ॥ ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವರವರೂ ಸಹ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವೈದ್ಯರು. ಈಗಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವರವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ತೆರೆದಿದ್ದ ಎರಡು ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದರು. ಕಾರಣ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಇರಬಾರದೆಂದು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಹೊರ ಬಂದವರ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಡಾಕ್ಟರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ M.B.B.S. ಆಗಬೇಕು, ಸರ್ಜರಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಭವವಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಕ್ಲೋಜಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸೂಚಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕಡೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಬಹಳ ಜನ L.M.P. ಆದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೊರಗಡೆ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ M.B.B.S.ಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತಿಹಾಕಿ ಈಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ L.M.P. ಡಾಕ್ಟರುಗಳು M.B.B.S.ಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ಕೇಲ್, ಸಂಬಳ ಇವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್, ರೋಕಲ್ ಫಂಡ್ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತೆರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು M.B.B.S. ಆಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅರಳಿಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಆರು ಮೈಲಿ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ಮನೆ, ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಮನೆ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ M.B.B.S. ಆಗಿರುವವರು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಇಷ್ಟಪಡುವುದು ಅಥವಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಡಾಕ್ಟರೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಪಲ್ಪ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೊಬೈಲ್ ವ್ಯಾನ್ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿನವರು ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೀರಿಯಸ್ ಆಗಿರುವ ಕೇಸುಗಳಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ನೋಡಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ನೀವು ಯೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತೆರೆದು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಅಲ್ಲಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಡಾಕ್ಟರು, ಔಷಧಿ, ನರ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ತರಬೇಕಾದ ಡಾಕ್ಟರು, ನರ್ಸುಗಳೆಲ್ಲವಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅಗರೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿದ್ದರೆ ಡಾಕ್ಟರಿಲ್ಲ, ಡಾಕ್ಟರಿದ್ದರೆ ಔಷಧಿಯಿಲ್ಲ, ನರ್ಸ್ ಇಲ್ಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಟೀಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿಜ ಕೂಡ ಇದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರ, ಹಾಲು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ನಿಗ ವಹಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಹಣ ಅನೇಕ ಸಲ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅದು ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದು ಕೂಡ ಹಳೇಕಾಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಔಷಧಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆ ಯಾರಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ 'ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ತಂದೆಯಾ' ಎಂದು ರೋಗಿ ಕೇಳುವುದುಂಟು. 'ಹೌದು' ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಕಾಯಿಲೆ ಬೇಗ ಗುಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಆಸ್ಪತ್ರೆ ನೀರು' ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಷನರುಗಳಿಂದ ಔಷಧಿ ತಂದು ಕುಡಿದರೆ ಎರಡೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುವುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರಿನವರು ಡಾಕ್ಟರ್ ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವರವರನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಜನ ಪ್ರಗತಿಪರರಾದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿರಬಹುದು. ಜನರು ಅವರಲ್ಲೇ ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಅಥವಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಾರಿಂಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಏಕ್ಕೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಬಹಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ನತ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಬದುಕಿಸುವುದುಂಟು. ಅನ್ನಿಸುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಜನರೇಕೆ ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹಿಂದುಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೋಗಿಲೆಯಾಡಿಸುವುದು ಈ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆದರ್ಶ, ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್. ಓದಿದವರಿಗೂ, ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಈ ಹಣದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಜನರ ಸೇವೆನ್ನಲ್ಲಾದರೂ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಡಾಕ್ಟರ್, ಅಡಿಸ್ನ್ಯಡ್ಡರ್ ಅನ್ನತಕ್ಕವರು ವೆಲ್ಲೂರು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ, ಅವರ ತಂದೆಯಿಂದ ಹೆರಿಗೆಗಾಗಿ ಬಂದವರು, ಗಂಡನರ ಹತ್ತಿರ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗರ್ಭಿಣಿಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ತಂದೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ನಡೆದು ಹೋದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಡಿಸ್ನ್ಯಡ್ಡರ್ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಾನೇ ಎಂ. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಬಂದು, ಹಣವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕ ವೆಲ್ಲೂರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಇವತ್ತು ತಾವೆಲ್ಲೂರು ನೋಡಬಹುದು. ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂಬ ಆಕೆಯ ಆ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಏನಿದೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಬಹಳ ಸಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಇನ್‌ಕ್ರಿಮೆಂಟ್ ವಿಷಯ, ವರ್ಗದ ವಿಷಯ, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ವಿಷಯ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ, ಮಾನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾದ ಒಂದು ತಾಪತ್ರಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೂ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು, ಮುರಿ ಸಂಸಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿನ ದುಡ್ಡಿನ ಆಶೆಯೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೋರ್ ಯಾವುದು ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ, ಆಯಿತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ಒಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಜನರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಯಾರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೋ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕೈ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಸೇವಾ

ಮನೋಭಾವ ಇಟ್ಟು, ತನುಮನ ಧನ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಜನ ಹೇಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಹಾಗೆ ತಾವೂ ಕೂಡ ಎಂದರೆ ಈ ದೇಶದ ವೈದ್ಯರೂ ಕೂಡ ಜನರ ಸೇವೆಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಜೀವನವನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ಮರೆಯ ಕೂಡದು. ಯಾವನೇ ಬರಲಿ ಅವನ ಖಾಯಿಲೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಆಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ದೊಡ್ಡವನು, ಸಣ್ಣವನು, ಯಾವ ಜಾತಿಯವನು ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾತು ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಇದೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಳ್ವರವರು ಬಂದಮೇಲೆ ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆದರೆ ಕೆಲವುಕಾಲ ತೊಡರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲೂ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಕೆಲವಾರು ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಬಹುದು. ಹೇಗೆ ಅವರ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಕನವಿಸಿಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವತ್ತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಂದೆ ನಾವು ಯಾವ ಖಾಯಿಲೆ ಹೆಸರು ಕೇಳಿಯೇ ನಡುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವೋ ಕಾಲರಾ, ಪ್ಲೇಗು, ಇವೆಲ್ಲ ಇಪ್ಪುರ್ಯೆಜಾ ಇಂಥಾ ಅನೇಕ ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಮೆಲ್ಲ ಇಂಥಾ ಖಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಇವೆ. ಸೊರಬದಲ್ಲಿ ಮಂಗನ ಖಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆ ವೈರಸ್‌ಯಿಂದ ಇವತ್ತು ಕೂಡ ಮೆಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡೀಮೆರೋ ಅವರು ವ್ಯಾಕ್ಸೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನೋ ತೊಂದರೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ವ್ಯಾಕ್ಸೀನ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ವಿವಾದ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬರದಂತೆ ನೋಡೀಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು. ಖಾಯಿಲೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಖಾಯಿಲೆ ಬಂದರೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಹೆಲ್ತ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಮೈಸೂರಿನವರ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟು, ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟು ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ G.O.I.P. ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ಅಂತ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಟಪಕ್ಷ ಇಂಥಾ ಔಷಧಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಏನಿದೆಯೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಡಬೇಕು,

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಆಯುರ್ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಆಯುರ್ವೇದದ ಪ್ರೇಮಿಯೇ : ಆಯುರ್ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ, ಅಲೋಪಥಿ ಬಗ್ಗೆ, ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಬಗ್ಗೆ, ಯಾವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಯಾವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ವೈದ್ಯ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಡದೇಶ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ತರಿಸತಕ್ಕ ಔಷಧಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ನಾರುಬೇರಿನಿಂದ ಖಾಯಿಲೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಬೇಕೆಂದರೆ 10 ರೂಪಾಯಿ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಟಾನಿಕ್ ಅಂತ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಕಷಾಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 8 ಆಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಯಾಗುವ ಖಾಯಿಲೆಗೆ 10 ರೂಪಾಯಿನ ಔಷಧಿ ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬಡವನಿಗೆ ಅದು ಎಟಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಏನಿದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಲೋಪಥಿಯವರು ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರ ಅಥವಾ ತಾತ್ಸಾರ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri M. GHOUSE MOHIUDDIN (Raichur).—Mr. Speaker Sir, I am grateful to you for granting me a chance at least today.

Sir, human life is precious. Every State is bound to provide facilities for medical as well as public health. This Demand has been debated since two days. So, it is not necessary for me to elaborate more. But one point I will put up. Our country, India, consists of population living in villages only. There are few cities and towns. Majority of population resides in villages. From this point of view, we have to see that arrangements for medical and public health are made and what facilities they have provided for this population living in the villages. At the headquarters of the districts, there are hospitals and in cities there are several hospitals. These hospitals at the district level are not fully equipped. There are no facilities and amenities for them. At the level of the taluka, there are no doubt hospitals, but there are no meternity homes. It is necessary to establish maternity homes at every taluka so that all the villagers of that taluka may have the facility of maternity home.

In like manner, at the headquarters of a Panchayet, there must be one dispensary to serve all the villages that come under that Panchayet. Sir, last year, there was one Cess Bill which was passed in this House and at that time the Hon'ble Minister for Finance assured us that the income derived through that Cess would be solely provided for medical and public health facilities to all the villages. Now, we have to see as to how far this promise has been implemented by Medical and Health Departments.

Sir, besides all party there are two systems of medicines called Ayurvedic and Unani and these are very cheap. But we are sorry to see that these two systems are not duly encouraged by Government. For instance, at Raichur there is one Unani Dispensary. The population of Raichur is 80,000. But, you will be surprised to know that the provision made for that dispensary is only one rupee per day and the medicines are supplied from Bangalore which are not genuine medicine. The Unani Hakim complains that some medicines which ought to be prepared with honey are prepared with jaggery. If jaggery is used for the preparation instead of honey, what effect it would have may just be imagined. All this is because there are no separate Directorates. So, it is necessary that a separate Directory is constituted for these two systems.

Sir, I want to point out one important thing in this connection and I request the Hon'ble Chief Minister to kindly take note of this. Sir, according to the Fazal Ali Commission, States were reorganised mostly on linguistic basis. But what is happening now in regard to human treatment is the point which I would like to bring to the notice of the House and the Chief Minister. Sir, recently, a girl suffering from bone T. B. was taken to Hyderabad hospital. She was not admitted there because she belonged to Mysore State. This is the inhuman attitude that is developing in some hospitals in the States. Because a patient belongs to another State, it should not be a bar for the admission of that

patient to any hospital of any State. This is a point to be tackled at the State level and I request the Hon'ble Chief Minister to please look into this question.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Is there anything in the S.R.C. Repor about this?

Sri M. GHOUSE MOHIUDDIN.—No; but that is the feeling create as a result of the States Reorganisation. Then, Sir, I would be failing in my duty if I do not bring some of the affairs of the Raichur Dispensary. There was a Doctor by name Dr. Rama Rao and there were so many complaints about him. He was the District Surgeon.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, there is a ruling that name of a particular individual should not be dragged here. What is the complaint? Is it corruption or nepotism?

Sri M. GHOUSE MOHIUDDIN.—Corruption, nepotism and ill-treatment and so many allegations.

Sri K. NAGAPPA ALVA (Minister for Health).—Enquiry was held, Sir.

Sri M. GHOUSE MOHIUDDIN.—As far as I know, no officer came there for any enquiry. But, he was transferred and we are glad for that. But, another District Surgeon is thrust on our heads (laughter). Ever-since he came, the public have so many grievances which I will enumerate. Sir, the designation of that person is District Surgeon but he is a raw hand in operation. I will give an instance. For tonsil operation three girls of the age of 10 and 11 were taken to him and every girl was very anxious that she should be operated first. One girl was taken for operation and when he conducted the operation for tonsil the girl expired there itself. The other two girls ran away. He has conducted so many operations and all of them have failed. About the administration of that dispensary, I will give one instance. There was a patient in the hospital and he died; he was a villager. The body was kept in the mortuary room. According to rule, the body should be kept in the mortuary room for three days. The next day a man came to inquire about the patient and he was informed that he expired and the body was kept in the mortuary room and that the same may be removed. He said that he was alone and he would go to the village and bring some more persons to remove the dead body. After twelve days there was a murder case and that dead body was brought for post-mortem to the mortuary room. When they put this dead body on the table, they found that there was another dead body lying there. Then, they recollected that they had kept the dead body of the villager there. The police was informed in the night. It was not possible for the police to take the dead body then. So, in the morning the Sub-Inspector of Somwarpet Police Station went to the Hospital but the body could not be removed as it was decomposed and lot of foul smell was eminating from it He was a clever S.I. He spent three rupees from his pocket and gave drinks to some people and got the body removed. In a drunken state, they took the dead body from the mortuary.

Mr. CHAIRMAN:—Now the House will rise for half-an-hour and meet again at 3-30 P.M.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[MR. CHAIRMAN (SRI M. SREENIVASA NAYAK) in the Chair]

Sri M. GHOUSE MOHIUDDIN.—Sir, I was speaking about the dead body which was kept in mortuary room of Raichur dispensary for 12 days. This matter was reported in 'Lokvani', a Kannada weekly of Raichur District and the 'Blitz' of Bombay. I myself sent a report to the Hon. Minister for Health, the Chief Minister and the Director of Medical Services. To the extent I am aware, no action has been taken. The District Surgeon is still working in Raichur.

About this District Surgeon working at Raichur, I have much to say. Women of any caste do not like to expose their bodies naked before any man. But in some cases she has to expose her body, say, before a doctor for an operation. At Raichur there are 2 lady doctors. One is a qualified, M.B.B.S lady doctor who conducts operations. Whenever she conducts operations on women, this District Surgeon is in the habit of going into the operation theatre. To this attitude of the District Surgeon, the people of Raichur have expressed resentment and objections. Why should he go there unnecessarily when his services are not needed? Again, Government supplies good quantities of medicines to all hospitals but in Raichur we have complaint. The District Surgeon does not supply the medicines from the stores. Some of the medicines become time-barred. I came to know all these from some sources.

I would like the Hon. Minister for Health to investigate some aspects of the past career of this gentleman. Why he returned from England without acquiring any qualifications; why he could not remain in Tumkur for more than three months, what was the protest at Karwar about him?

Sri NAGAPPA ALVA:—An inquiry has been held. Another inquiry is being conducted about this person.

Sri GHOUSE MOHIUDDIN.—In this connection, the Director of Medical Services came to Raichur. He did not send his programme beforehand. On 22nd he sent a letter to me saying that I could see him on 22nd and 24th. That letter was also sent to Agadi Sanganna, Ex-M.P., Srimati Basavarajeswari, M.L.A and Siddaramappa Patil. It shows that all these people have sent complaints about this D.S. As the Chief Minister came for a function on 22nd I went to see the Director on 24th morning. I was asked to see him at the hospital. I went there and waited for 20 minutes but as he did not turn up, I want to know what steps have been taken by the higher authorities in respect of the complaints made by me and other distinguished persons of that place.

I request the Hon. Minister for Health to consider my suggestion for establishing an outpatient dispensary at Raichur Town. The new building which has been constructed is very far away from Raichur town. It is more than 2 miles from certain areas in Raichur town and in some cases it is 3 miles away. No action has been taken in this regard.

These dispensaries are meant for the poor people but in practice we find poor people are not wanted there. The Hyderabad Karnatak area is backward in medical facilities and I request the Government to provide more medical amenitities in this area.

† ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ (ಶಿರಹಟ್ಟಿ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯದ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಇಟ್ಟ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಆ ಪ್ರಚಾರದಂತೆ ಇವೊತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ವಿಳಂಬವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದ ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಹಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಔಷಧೋಪಚಾರ ಸಿಕ್ಕಲೆಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು, ನರ್ಸ್‌ಗಳು, ಹೆಲ್ತ್ ವಿಸಿಟರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಸಾಕಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರಿದ್ದಕಡೆ ಉಳಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಲ್ಲ ; ಉಳಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದ್ದರೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಲ್ಲ. ಈ ತೆರನಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ 15 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು 17 ಸಾವಿರ recurring ಮತ್ತು 17½ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ non-recurring charges ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆರೋಗ್ಯಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಕೂಡ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕದಮೆಬಂದಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೇಂದ್ರವಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಹಣವಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಕೂಡ ತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ.

ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ S.M.P. centres ಎಂದು ತೆಗೆದು ಒಂದು ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವವಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ 300-400 ರೂಪಾಯಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ S.M.P. Cntres ನಲ್ಲಿರುವ ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಅಲೋಪಥಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ನೂತನ ಔಷಧಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಅಭಾವ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

S.M.P. ಸೆಂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯೂ ತೆಗೆದು ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಪ್ರೈಮರಿ ಹೆಲ್ತ್ ಸೆಂಟರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಡಾಕ್ಟರು ಮುಂಜಾನೆ ಆನ್ವತ್ಯೆಯಲ್ಲದ್ದು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಜೀಪಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ

(ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ)

20 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸಲಹೆ ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಇದರಿಂದ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟರುಗಳನ್ನಾದರೂ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ, ಡಾಕ್ಟರು ಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ಜನಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟರುಗಳಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರೈಮರಿ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲರುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ಔಷಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂಡೆಂಟನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆ ದಂತಹ ಸ್ಟೋರುಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಔಷಧಿ ಬೇಕಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಂತಹ ಸ್ಟೋರು ಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲಂದ ಇಂಡೆಂಟು ಕಳುಹಿಸಿದ ಔಷಧಿಗಳೂ ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಔಷಧಿಗಳೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಂತಹ ಸ್ಟೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಇಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳು, ಅನಾನುಕೂಲಗಳು ತಪ್ಪುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲಗಳು ಸಿಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರ ಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರೂ ಒಬ್ಬರು ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನಾದರೂ ಬೇಗನೆ ನೇಮಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಿರುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಆರುತಾಸುಗಳಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು ಷಿಫ್ಟುಗಳಂತೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲವೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಊಟವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತಿತ್ತರ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡದೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೊಳೆತ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಅದು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಡ್ರೆಸ್ಸು ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇದು ಖೈದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಉಡದಂತಹ ಡ್ರೆಸ್ಸು ಆಗಿದೆ ಎಂತ ಹೇಳಬಹುದು. ರೋಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗತಕ್ಕಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಡ್ರೆಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಬಟ್ಟೆ ಬಹಳ Rough ಆದುದು. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಮೃದುವಾಗಿರುವಂತಹ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರ ರೊಕ್ಕ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆತ್ತಗಿರ ತಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಮತ್ತು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ಲನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸಂಸ್ಥೆಯವರಿಂದ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜನಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ

ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗ್ರಾಂಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರ ಗಮನಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

Sri B. D. JATTI (Minister for Finance).—It is a private institution.

Sri SIDDIAH KASIMAT.—It is a co-operative hospital.

Sri B. D. JATTI.—The point is this; the grant that is given is given as a matter of discretion. They cannot compel Government to give so much grant. After all, it is a private institution.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ್.—ಆದಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕೆಲವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೋದವರ್ಷ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಈ ನಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

[MR. SPEAKER in the Chair]

ಈ ಹಿಂದೆ ಬೊಂಬಾಯಿ-ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ನರ್ಸುಗಳನ್ನು 1956 ರಲ್ಲಿ ಇಂಟ್ರಿಗೇಷನ್ ಆದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೆಲ್ತ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೆನರುಗಳು ಬಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನರಿಯಾದ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—He is discussing a Demand that has already been passed.

Sri SIDDIAH KASIMAT.—It relates to the Medical Department because that Department has deputed those nurses to the Public Health Department.

ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತಹ ನಲಹೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿನುತ್ತೇನೆ.

† Sri K. NAGAPPA ALVA (Minister for Health).—Mr. Speaker, Sir, a number of Honourable Members have taken part in the discussion in a very calm atmosphere and most of them have given very constructive suggestions and useful suggestions. My grateful thanks to them. Certain vague criticisms also have been made. If Honourable Members know of specific cases of inefficiency, mal-administration, misbehaviour or corruption, I request them to bring the same to the notice of Government and action will certainly be taken on those things. Expectation of life has increased. Death rate has come down considerably. Population naturally is increasing. It is not enough if people live long. They must live a useful life and for that, healthy life is neceessary. To have that healthy life, good food is necessary, balanced diet and unadulterated foodstuffs. Adulteration of foodstuffs has been responsible to a great extent and more so in the towns, to come in the way of maintaining good health. Environmental hygiene is also very necessary. Sanitation conditions must be good. For these things, water supply and drainage are very very necessary. There is a co-ordinated effort on the part of all the departments concerned to have water supply to the rural as well as urban areas and every attempt is being made now to see that all the villagers get drinking water supply by way of wells.

Karnatak University
Department of Library
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರ
(ಇಲಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯ) 4794

(SRI K. NAGAPPA ALVA)

Prevention is better than cure, is agreed, but now we have gone one step further-prevention, cure, maintenance of health and more than that promotion of health. For all these things, it is necessary that in a country like ours, the people should know about the principles of health—the way of living a healthy life. Certain measures or schemes have been there. The Government have been very successful in the matter of controlling the communicable and contagious diseases. From the control programme, we have gone to eradication programme. We have had wonderful success-particularly, in this State we have almost eradicated Malaria. Eradication of Small-pox programme is there and we are happy that of all the States in this country, we have covered nine Districts and by the end of this year or at the most by January 1964 we will cover all the Districts.

Sir, Eradication of Leprosy and Tuberculosis have been taken up with all seriousness. We get aid for this not only from the Centre, but also the International Organisations; specially the WHO and CARE are helping us. Coming to the question of Tuberculosis, it has become a national problem. This has to be tackled in many ways, and now how it is treated is the subject which has to be under-stood by all the people. Arrangements are being made and talks are going on between the Central Government and the State Governments as to how this programme could be pushed through; how co-operation from all the village leaders could be got and how through the Hospitals and the Health units and centres and Dispensaries, this has to be treated. It will be a success by this domiciliary treatment, by which, if those who suffer from this disease ought to be continuously treated without any break for a period of one year by medicines only; the success will be not less than 90 to 95per cent, but that has to be followed. We think, if that is followed up, success should result. We have, here, taken it up and we are having domiciliary centres and the work is going on and it is taking speed. Having said this, especially after the little criticism we had, I feel that I should talk at some length about the 'Family Planning Programme'. Every thinking person in India and all the Leaders in India have realised the seriousness of this problem and it is not only a social programme, but it has become a national problem. We do not have enough to eat, the lands that we are having for cultivation—cultivable lands, they remain stationary. We are having only intensive cultivation. It is possible to have something more, but the tremendous speed with which the population is increasing has danger sign, which has to be seriously thought of and considered. In India, to-day it is expected that if we do not take immediate steps and necessary action in the matter of propaganda and carry out this programme, the population may still increase at the rate of on crore per year. We cannot just imagine towhat extent people will be affected, poverty will increase and unfortunately it is found that poverty is directly proportional to mortality. We always see these things. Do we want in a poor family children to sufferfrom all disabilities; do we want our children not to

be happy? Should we not give them education, health and all facilities? It will be really bad if we do not think of this problem. Added to that, we want happiness at home and this concerns certainly with the health of the mother. There cannot be happines at home-there won't be enough food to eat, and I remember one point my friend Mr. Gopala Gowda said "*Putrakamesti*". I remember it and it also forms part of the Family Planning Programme. Advice is given—there is arrangement to give advice for those who want children. The programme is to advise people to have a limited family which they can afford to support, which they can afford to bring up. It is to advice them that they can afford to have and we must help them to have proper advise and guidance for these things. I am sure, if people come to know more and more about this, they will certainly understand. But, one thing is, that in spite of the efforts of Government, it has not taken deep root or it has not reached the masses, especially the poorer sections of the people. As we tell these people, they take up to it with all seriousness. I know, people who are suffering, especially the labour class working in the factories, they accept, but what should happen is that this Society must accept—the community must accept Family Planning. It must be the way of thinking. I appeal to my friend, Dr. Sanjeevanath not to interrupt me. If there is anything, I will ask him. I was really pained, because a confirmed socialist like Dr. Sanjeevanath, to speak about these things and to say that the propaganda and publicity is '*Aneeti Anyaya*' and all that. It is really not only surprising, but also it is painful.

4-00 P.M.

Sir, I only appeal to the Hon'ble Members of this House and through them to the people to take up this question with all seriousness. There has been no seriousness; people have been talking lightly about these things. They should not. Especially in this emergency, we must understand what our problems are and how to solve them and we must take up these things in all seriousness. I appeal to the Members to take up this question. We have, by training camps and other things during the last one year, trained people who will go to the villages and approach them and tell them and convince them. There are certain doubts and, there are certain difficulties which people experience. The difficulties will be overcome and doubts will be cleared. The people who go round must be in a position to convince others. Like that, in these days of democratic decentralisation when Panchyat Raj is there, arrangements will be made through the people's representatives in the panchayats to make this message reach the people. Added to that, already training is being given to all the medical and para medical personnel in the hospitals and dispensaries and health centres so that these will reach the people and achieve results. Dr. Gowdiah in his speech mentioned about stress and strain of life and the effect it is having today on the human mind. We are aware of this. Psychiatry has become a very important subject today. The stress and strain of modern civilization

(Sri K. Nagappa Alva)

because of things moving with speed today in the busy world is having terrible strain on the human mind. It is necessary that there should be balance between the heart and the mind. What is happening today is along with speed in the work and speedy actions and thinking, people think of riches and possessions which are having an effect on the mind and there is practically imbalance between the mind and the heart. Some people are on the verge of mental derangement and all these people have to be properly advised; otherwise from that verge, they go to the other side; we see a number of people today with disturbed mind. For that, it is necessary that mental hospitals should be improved. Days are gone of saying mental patients. It is an All-India Institute of Mental Health. Hospitals will be certainly expanded and specialists will be increased and persons would be trained. The idea is to have psychiatry units in some big hospital; psychiatrists will be put in big hospital so that people may get proper diagnosis and guidance. There was a suggestion about one system of medicine. I welcome the suggestion and I wish a system without having prejudice to any other system is built up in our country, what should be called modern system of medicine where everything that is good and best should be taken from other systems of medicine. Incidentally, I should like to say a few words about the Indian System of Medicine. There has been a lot of criticism about this. There are three systems in our State, Ayurveda, Unani and Homeopathic. I must say at the outset that I do not have any prejudice and on the other hand even while I was a practitioner for a number of years, I had no prejudice. No thinking person especially a medical man should have any prejudice for other systems of medicine. I have tried my best to encourage the system and I have the greatest regard for those in my own District for the best of Ayurvedic traditions. No doubt it has stood the test of time. But I hold responsible Leaders in these systems who have been quarrelling between themselves and not allowing even the Government to set things right. For the information of the House, recently, that is last year, when a decision was almost taken by the Central Government about the system of Ayurveda, there was so much of confusion and agitation about the syllabus whether it should be Sudda Ayurveda or Integrated System or whether Ayurveda should be developed with modern science. In spite of that, Sir, we have been doing everything possible in this State to build up the systems. One thing I have to say is I am really sorry that the three Bills that have been passed and which have become Acts could not be put into force because of certain procedural and other difficulties, and tribunals and Boards could not be formed. I do not want to go into detail about it. Research work is started and a Central Pharmacy has been working despite so many obstacles and to a very great extent we have succeed and these hospitals and other institutions will be encouraged. We will certainly give a chance to Ayurveda, Unani and Homeopathy also to contribute their strength by unity and proper suggestions and guidance to the

Government. There was a suggestion about the Lady doctors finding difficult to get promotions. About this, I only wish to say that it is because there are two cadres, one for Men Doctors and another for Women Doctors. It should not be there. We are amalgamating them and that will be done very soon and they will get their due share. There was a suggestion for starting a tropical school of medicine in Shimoga. It was a very good suggestion. There are one or two schools and colleges of this kind. We have been already getting information about these places but those institutions also have been facing certain difficulties and if after careful consideration we decide to give it, it will be given to Shimoga.

About the Vani Vilas Hospital, from the suggestions offered it is clear that the hospital has become very unpopular. We do not have enough doctors, there is congestion. We are already at it and we will make necessary arrangements to improve the conditions. About the phone connections to the doctors I know that some doctors are finding it incovenient without phone facilities. Specially the heads of departments will have to be given this facility.

About the quarters, for the nurses built in Chamarajapet, there was some criticism. Eight blocks with accommodation for 174 nurses were built and it is true that the nurses in the beginning refused to move in. Certain alterations had to be made and we have given only two blocks out of these eight blocks. I went and inspected the place and I was convinced that the front two blocks must be given to the post-graduate students and accordingly they were given. It is true that there is some difficulty with regard to electricity and water supply connections. We are at it and all the nurses will be provided these facilities and they will be given quarters in the remaining blocks.

In regard to sending trained doctors to rural parts, I should like to say that the suggestion is very good. Hereafter we will certainly train doctors in the big hospitals for one or two years and afterwards only we will send them to the rural parts. I would like to reply to the hon'ble member Sri S. Gopala Gowda's point. There is much awakening in the people today and they do not want half trained or inexperienced doctors. People want trained doctors with full qualifications. A number of representations have come from the members of the Assembly as well as others that experienced and qualified persons should be sent to rural parts. We have improved the position very much during the last one year. The number of vacancies has come down. On account of starting a number of hospitals and health centres we had to appoint a number of doctors. In spite of making 100 to 130 appointments still there are a few vacancies. We have 150 doctors inside and outside India who have gone for post-graduate studies. So, vacancies have to be compared from this point of view also. We have today 100 House-Surgeons working in different hospitals. Recruitment rules and regulations have been framed and we have consulted the Public Service Commission also. Shortly

(SRI K. NAGAPPA ALVA)

within a month, we will be in a position to advertise through the Public Service Commission and appoint doctors. When we do that we will be able to appoint a number of people and solve the much criticised subject of confirmation of doctors and the local candidates. When those doctors are recruited through the Public Service Commission, the appointments can be regularised and the future is definitely guaranteed that way.

SRI C. J. MUKKANNAPPA.—How many doctors are you going to recruit?

SRI K. NAGAPPA ALVA.—We will have to recruit about 300 doctors. There is a suggestion about the patients being directed by the doctors in the rural parts for examination an investigation. The Government have given instructions to give priority to those people and this will be followed up. There is a suggestion about the unit system, that it is very rigid and not working properly. Unit system certainly works very well and must be there for proper working especially in the teaching institutions. But, it should not be rigid. I do admit that every doctor is expected to make proper arrangements and certainly if special advice is needed from a specialist, no doctor, who is true to his profession, will in any way obstruct other man.

About the physio-therapy, the department in the Victoria Hospital has been developed very well and we are starting a diploma course there. Physio-Therapicians will be sent to all the district Headquarters and big hospitals at taluk level also. Added to that we will be starting in the big hospitals the teaching institutions of physio therapy units.

Regarding the research facilities, we have already given instructions to lay stress on research. We have emphasised the importance of doctors taking interest especially members of teaching staff, in the research work. Up-to date well equipped laboratories have been started in nine districts and within another two years we will be having laboratories in all the districts of the State. We will also have special units such as E. N. T., Skin disease, V. D., dental clinics in the headquarters hospital. Of couse it is a phased programme and we will be able to have all these things within the next two or three years. About the mobile vans, the position is, it became static due to the emergency. Now, some mobile vans are working in some of the backward areas and malnad areas and this service by mobile vans will be increased very soon to all the deserving places. We are getting facts and figures about these things and we will make necessary arrangements at the earliest.

As for tenders for supply of diet, there were some criticisms. It is true that there is a sort of monopoly or vested interest working in the matter for calling of tenders and disposing them of.

We have changed certain rules and we have given strict instructions and this year *i.e.*, from the middle of January tenders have been received and by the middle of April decisions will be taken and things will be set right to a great extent.

It is true that certain people, the richer sections of the people, are taking advantage of the hospital facilities and as a result of that the poorer sections of the people are ignored or are not properly looked after. About this also, Government has taken a decision. Assessing officers will be appointed and they will be guided to see that deserving people only get treatment ; people who can afford should certainly pay.

I am very happy that the suggestion about the health cess has come from two Hon'ble Members. Especially in the backward area of Hyderabad Karnatak the medical facilities are lacking and as a general policy I feel that much of the amount that is received from this cess should go towards the health and medical facilities of the villagers.

About the amalgamation of the two Departments it is not two departments now but has become practically four Departments, namely, Health, Medical, Medical Education and Employees State Insurance—we have been experiencing so many difficulties. I am very happy that the Hon'ble Members have understood them and that they are with me. The Government have taken a decision already, but we have to overcome certain difficulties. One Directorate has to be formed. There are certain procedures which have to be worked and I can assure the House that they will be worked out very very soon.

Regarding college admission, there have been a number of suggestions. There is some confusion in the minds of the people and some people are agitated also over this question. There were suggestions that more representation must be given to the rural parts in Maland and backward areas and that merit should not be the only criterion. I welcome those suggestions and also agree with them. But at the same time, Government has been finding certain difficulties. The G.Os have been quashed. The Constitution also provides certain safeguards and in a democratic set up we have to respect the feelings of the people. At the same time, we have to be careful and guarded while we frame these rules. Regarding the admissions of the students, the Government is at it. The Government is trying to do many things in this respect and the Government will certainly find a formula very soon and I hope admission next year will be to the satisfaction of all.

Certain things we have achieved. This year early this month we have admitted 60 students for the diploma course in pharmacy and next year, *i.e.*, in June we will start also the degree course. The Post-graduate courses are going on in certain subjects and next year we will have post-graduate courses in certain other specialities also.

Medical education must be of standard. Everyone is agreed that there must be staffing pattern and for all things I feel that a teaching cadre is necessary and so the teaching cadre also will be organised soon. With the help of the Central Government we will upgrade 2 or 3 departments. We have this year started with the guidance and help from the

(SRI K. NAGAPPA ALVA)

Centre the Bureau of Nutrition and the Health Department. This is a very important branch. In this, statistics will be collected and survey will be made and they will be organised in such a way as to collect them fully and advise all sections of the people, especially the children and the school-going children, about the value of good food, balanced diet, to make up deficiencies, etc. and this has got greater importance because as one member has aptly put it, most of the diseases in this country and especially in this part of the country are due to malnutrition.

There was a suggestion last time that we should start a hospital for the incurable or chronically ill. Dr. D'Mellow has given very good suggestion and we have decided in the coming year to start a hospital for the incurable with 50 beds. I have noted his suggestion about the care of the aged. This is a question which has to be tackled and it will be taken up. I assure him that fuller information regarding the aged and disabled will be got and I will seriously consider about forming a committee, if necessary, to go into this question.

We are seriously considering starting a hospital for the mentally defective children. A private body, the Social Service Organisation, has taken up this question. Roughly it is found that 1 out of 100 children is very badly mentally defective. It may even be 2%. We owe a duty, in priority, to these mentally defective children. Our Chief Minister has already announced a few days ago that the starting of a hospital for these children is being considered in all its seriousness and that a Committee will be formed with experts to go into this question to work out all the details and to start a hospital. Social service organisations will certainly come forward to help us. We know that the Central Government also are having some plans to start hospitals for the mentally and physically defective children.

4-30 P.M.

Recognition of Medical Colleges: Very favourable reports have been sent by the University Grants Commission and the Indian Medical Council. They have recommended our case to the British Medical Council and I am hopeful that our Colleges will be recognised within the next two or three months at the latest. We have got this assurance.

Admissions to Medical Colleges: Because of the emergency and because of the directive from the Central Government we will be admitting about 200 students to the 4 Colleges which we are having.

In this connection I wish to say that one important step in the matter of admission to medical colleges is being taken and that is to admit students from other States on a reciprocal basis. A decision was taken at the last Health Ministers' Conference to have this kind of admission because everybody feels that this will help to a great extent

national integration. Already we are having correspondence with 3 States for admission of 5 to 10% on reciprocal basis. If other States co-operate with us we will try to have these admissions from other States on a reciprocal basis.

As regards medical supplies, it is true in certain hospitals there are difficulties on account of pending bills and other things. There are so many bottlenecks and difficulties. For the information of the House I would like to say that this branch has been reorganised and it will be reorganised further. Some of the difficulties have been overcome. Certain difficulties were there because of queries and objections from the Accountant General and the Excise Commissioner. All these difficulties could be overcome. Two or three days ago we had personal discussion and a lot of misunderstanding has been cleared. By this method we hope to improve the position. Powers have been given to Heads of Institutions in the districts for purchase from contract firms. We are also considering the usefulness of decentralising this and to have medical stores in some of the big district hospitals.

As regards the small hospitals and dispensaries at or below taluk level, medical supplies are very meagre. For the last 10 years the supply has been steady, but the cost of medicine has increased, the number of people coming for medicine both in the out-patient and the in-patient departments has considerably increased. But the quota of medicine has not increased; now we have doubled it and in certain cases we have increased it in proportion to the increase in the number of patients.

As regards the management and the handing over of the institutions to taluk boards, we have taken a decision to hand over these to the taluk boards and the draft rules for the same are being framed and within one month we will be in a position to hand over these institutions to the taluk boards.

As regards honorary medical service, we want to strengthen this unit wherever necessary in big hospitals and even in taluk level institutions. Wherever necessary this system will be built up in this State.

Government are considering the question of giving facilities for training for a short duration of 3 months in some of the specialities to the private practitioners.

As regards leprosy, very useful suggestions were made. It is now proved that this is a curable disease. There is a social stigma attached to it. This social stigma must go and people must take up this work in a real spirit with a human approach. If it is properly treated, it can be cured. It is only about 30% of the cases that are contagious, but even these if properly treated after diagnosis can be made non contagious. These people have to be looked after well. If there are hospitals for them and if there are facilities for operation, then many of the deformities and disfigurements and things like that could be treated. We have now the system of visiting surgeons for them. Of course, we have much to do in leprosy work. At the same time, it is necessary

(SRI K. NAGAPPA ALVA

for us to take this message to the villagers through health units. We have made arrangements to distribute the necessary drug through hospitals and health centres.

Then about the rural allowance to these doctors, there is Rs. 50 for the graduates and Rs. 25 for the licentiates. This 25 will be increased to 50. The rural allowance must be uniform and it will be Rs. 50 for all.

Regarding the Emergency, we have made arrangements for first-aid training, home-nursing and then blood banks have been strengthened in some of the hospitals. Voluntary donors have been registered. It will be a continuous process of training doctors and nurses. In the blood bank work, some people have been trained in blood transfusion, and that process will go on. We have been trying to get a Dry Plasma Unit. The promise is there and we hope to get that very soon. Then, we will be in a position to store this to any length of time and our blood bank system will be perfect. Auxiliary nurses who are already under training are more than 150. Then technicians also—we are training more than the present number. Recruitment of doctors and nurses is going on. Some have already joined and we are giving them all encouragement. We have framed certain rules so as to give them encouragement, by which the defence services will be doubled. More than half the number of vacancies will be reserved for those who serve in the defence forces.

Regarding students, we will be having three examinations per year. Intensive course with tutorial classes will be there and by this we will be able to have a large number of students coming out from these colleges. For graduation, it is necessary that these should put up a year as House Surgeons. It is compulsory for registration after graduation. But this rule is relaxed in the case of those who go for war service and one year of service in the defence service will be counted as one year of House Surgeonship.

Lastly, I wish to say that I was very happy and really very much encouraged to get some suggestion from Hon'ble Members in the form of an appeal to the members of the Medical Profession, especially to those who are in Government service. One Hon'ble Member said that they must be—they are more practice minded than patient minded. I say that they must be more profession minded and they should be more country minded. Specially in this time of emergency, it is very necessary that every one should feel for the country and the poor and suffering section of the people and that too when poverty and disease go together, it is more painful. I appeal to the members of the profession and more so to those who are in Government service to be nation minded.

There was another suggestion, in a way condemning the attitude of people going to other provinces or outside India for good jobs counting in money. It is only selfishness and egoism. We are trying

our best to see that all are employed. Certainly, everyone who deserves will have the chance. But deservedness must be there. If you desire, you must also deserve. There is a feeling that anything can be done by influence. People imagine so many things and I am only appealing to the members of this House and to leaders outside not to worry the Government about transfers and promotions, because, it has become a disease. All that is bad. I assure you, Sir, that this disease must be cured. For that, every one must desire only after he deserves. We have to maintain standards. I request the Hon'ble Members of this House to put all their force to see that people come up well in line, especially the doctors who can come up by themselves in every way. The medical profession is noble. Confidence is half success. Half success can be achieved by confidence. That confidence can be instilled into the people only by good work, soothing words, convincing words and giving encouragement. Hence a great opportunity is there for all of us to serve this profession and the country. Let us make our country strong, secure and great by doing our duty by the people. I request the Hon'ble Members to unanimously accept all the Medical and Health demands.

Sri N. O. SAMAJI (Belgaum II).—Marathi.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member wants to know, whether a survey has been conducted to see that there is one hospita l at every five miles. If no survey has been done will the Government take up the matter and conduct the survey ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—Government has already conducted the survey.

Sri J. P. SARWESH (Serum S.C.).—I would like to know which steps Government have taken to check leprosy in districts where it is high. Mere distribution of pills will not solve the problem. What steps have Government taken for greater concentration of work to cure this disease ?

Sri K. NAGAPPA ALWA.—Leprosy clinics have been started.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY (Gandasi).—Mobile vans have now been attending only once a week at places where there is a population of more than three thousand. Will the Hon'ble Minister assure us to have weekly services of the mobile vans to villages with a population of one thousand ?

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister said that on account of emergency, it was difficult for the vans to keep up even the present services.

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).—ಹಾರನಹಳ್ಳಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಏನೂ ಹೇಳಿಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವ.—ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಾಗುತ್ತದೆ.

Sri SIDDIAH KASIMUT.—What measures have the Government taken to remove the bugs problem in rural areas ? Whatever medicines are used, it has not been possible to remove this nuisance.

Mr. SPEAKER.—Did the Hon'ble Member suggest this bug problem n his speech ? It is a big problem.

ಶ್ರೀ ಶರಣಪ್ಪ (ದೇವದುರ್ಗ).—ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ತೆರೆಯುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಲ್ವ.—ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಪ್ಪರಲ್ಲೇ ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒಂದು ರೀಜನರ್ ಕಾಲೇಜು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಬಂದಮೇಲೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಕೇಳಿಕೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಲೇಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವ ಒಂದು ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನರ್ಸ್‌ರವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್ ಒದಗಿಸುವುದು, ಟೀಚಿಂಗ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಮಾಡದೇ ಕಾಲೇಜು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅನ್ಪತ್ರೆ ಬಡಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟರೊಳಗೇ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ವಿಷಯ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸಾಧ್ಯತೆಯ ವಿಷಯ ನಮ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—What about increasing the intake in the existing colleges?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—I have said that 200 will be admitted in all the four colleges.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ದೇವನಹಳ್ಳಿ).—ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್, ಟೀಚಿಂಗ್ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲಾ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಲ್ವ.—ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ಯಶವಂತಪುರ).—ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಔಟ್‌ಪೇಷಂಟು ಮತ್ತು ಇತರ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ರೋಗಿಗಳ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಪರೇಷನ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ? ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನವರು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ರೆಕಗ್ನೈಸ್ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಲ್ವ.—ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆಗಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲನೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಷಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವವರು ಅಲ್ಲಗೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವವರು ಅಲ್ಲಗೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. Out-patient department ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಡಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ (ಭದ್ರಾವತಿ).—ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಲೆನಾಡು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಕೊಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಲ್ವ.—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

Sri SANJEEVANATH AIKALA.—The Hon'ble Health Minister said that a separate Hospital would be provided for the mentally defective children. Why not extend this facility to adults including politicians?

Mr. SPEAKER.—Personal reflections should not be cast.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—The Hon'ble Member is only saying out of ignorance.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister has delivered a fine speech. Only ignorant members cannot understand it.

10

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಟಿ. ಬಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಡ್‌ಸ್ಪೈಗ್ಸ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ತಾವು ಒಂದು ವಾಕ್ಯಕೂಡ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವ.—ಕ್ಷಯದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೋಗಲಕ್ಕೆ ಹಣದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮಫೇಸ್ಡ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ 100 ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ.

Sri J. P. SARWESH.—The Hon'ble Minister said that by opening clinics, they were tackling leprosy disease. In certain villages where leprosy is 90 per cent, in spite of repated representation, no action has been taken in this regard, Sir.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—From the information available, nowhere it is more than 20 per cent.

Sri J. P. SARWESH.—In Ital circle, 90 per cent of people are suffering from leprosy.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—I will look into that.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಆರ್. ರಂಗೇಗೌಡ (ಮಾಗಡಿ).—ಸ್ಕೂಲು, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮೆಡಿಕರ್ ಎಕ್ಸಾಮಿನೇಷನ್ ಫೀಜು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೈಟು, ವೇಟು, eye sight ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಖಾಯಿಲೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ರೆಕಾರ್ಡ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವ.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಬರೀ ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ follow up ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುರಲ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

Sri B. NANJAPPA (Cubbonpet).—There was a proposal to shift the leprosy hospital in Bangalore. What action has been taken by you, Sir ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—It is already under consideration of the Government.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY.—Sir, you have said that poverty is proportionate to fertility !

HON. MEMBERS.—How can it be ? Fertility is in proportion to poverty.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY.—The Hon'ble Minister said so.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—I stand corrected.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ.—ಬಡವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಅನುಕೂಲ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ? ಈಗ ಆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—I have already answered Sir.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ (ಕಡೂರು).—ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎರ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಹಾಸ್ಪೆಟರ್ ಆಗಿ ಕನ್ವರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—I have already answered, Sir. That will take time.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ.—ಮೆಡಿಕರ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೀಟು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—Even that, I have answered already.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ (ಗೌರಿಬಿದನೂರು).—ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ರೇ ಪ್ಲಾಂಟ್ ನಷ್ಟೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು ಆ ವಿಷಯ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವ.—ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಎರ್ಲಾ ಜನರಲ್ ಹಾಸ್ಪೆಟಲ್‌ಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಎರ್ಲಾದರೂ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ, ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವೆಂ ತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹೀರೆಮಠ (ಗಾಂಧಿನಗರ).—ರೆಪ್ಪಸಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷಸಿದರೇಷ್ಣ ಏಕೆ ಎರ್ಲಾ ಮುಗಿದು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಪುನಃ ಯಾವಾಗ, ಆ ಕಕ್ಷಸಿದರೇಷ್ಣ ಎರ್ಲಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊಯಿತು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಆಳ್ವ.—ಆ ವಷ್ಣ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಿ. ಸೌದಾಗರ್ (ರಾಯಬಾಗ).—ಈಗ ಮಹಾರೋಗದಿಂದ ಜನರು ಈಕಡೆ, ಈಕಡೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾವರಿಗೇನಾದರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇನಾದರೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

5-00 P.M.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—That is a big problem Sir; that leads to another problem, that is, beggary.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ (ಹೆಬ್ಬೂರು).—ಈಗ ಕ್ಷಯದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರು ಬೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂತ ಹೇಳಿದುದರ ಅರ್ಥ ಈ ರೋಗವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಅಂದರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇವರ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಕ್ಷಯರೋಗವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆಯೋ ? ಈ ರೋಗ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿದೆಯೋ ?

Mr. SPEAKER.—Please do not answer that question. What is the implication ;

Sri K. LAKKAPPA.—The Minister is committing himself for increasing the bed strength every year; that means, increasing the disease.

Sri K. NAGAPPA ALVA.—Sir, that merits no reply.

Sri N. O. SAMAJI (Marathi).—

Sri B. D. JATTI.—Sir, it is absolutely unnecessary and a useless suggestion!

Sri B. NANJAPPA.—In the S. D. S. the additional ward was ready six months back. Why service has not been given still ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—It will be started soon, Sir.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ದೇವಯ್ಯ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೂ, ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲೂ, ರಸ್ತೆ, ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹುಣ್ಣುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ ?

Sri K. NAGAPPA ALVA.—For those who are on the streets, it is the responsibility of the Corporation and for those that come to the hospital it is the responsibility of the Government to admit them and treat them.

Mr. SPEAKER.—Now, I will put the Demands to the Vote of the House. The question is :

"That the respective sums not exceeding the amounts shown in the list of demands circulated to the members be granted to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st March 1964, in respect of Demands Nos. 18 and 19".

The motion was adopted.

[*As directed by the Speakers the motion for Demands for grants which were adopted by the House are reproduced below.*—]

DEMAND NO. 18.—MEDICAL.

29. *Medical*

"That a sum not exceeding Rs. 3,53,27,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1964, in respect of 'Medical'."

DEMAND NO. 19.—PUBLIC HEALTH.

30. *Public Health.*

"That a sum not exceeding Rs. 3,34,04,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1964, in respect of 'Public Health'."

Voting of Demands for Grants—

DEMAND NO. 31.—PUBLIC WORKS.

50. *Public Works.*

Sri VEERENDRA PATIL (Minister for Public Works).—Sir, on the recommendation of the Governor of Mysore, I beg to move:

"That a sum not exceeding Rs. 20,17,31,600 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1964, in respect of 'Public Works'."

MR. SPEAKER.—Motion moved:

"That a sum not exceeding Rs. 20,17,31,600 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1964, in respect of 'Public Works'."

Besides this demand, other demands Nos 48, 49, 29, 30, 45, 46, 43, 47,32 and 50 also will be deemed to have been moved; All these are before the House for debate.

Statement by the Chief Minister.

Re: his visit to Delhi about the Inter State River Water Dispute.

†Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—Sir, before the debate begins, I would like to say a few words regarding Krishna-Godavari waters. This matter has been subject of many questions on the floor of the House and Hon'ble Members have been asking very pertinent and necessary questions and I have tried my best to answer them up to the present moment.

Naturally, Members are very anxious to know as to what has happened about this. Except stating that I had discussion with the Ministers concerned at the Centre and with the Prime Minister and reiterating our demands and telling them how we would suffer if our legitimate claims are not accepted and what our difficulties are and how bad is the area which will have to be served by waters of Krishna mostly, I cannot say anything more. The matter is under discussion at various levels. Some friends of Parliament—a sort of an advisory committee you may call it—have come forward to try to find a solution for this; that would not be binding on this State or the Central Government. They are trying to see if some sort of co-ordinating effort could be made. It is in a very delicate state and I only appeal to the Members of this House that on an occasion like this, they may be more restrained in their remarks that they are going to make. I would like them to be emphatic on their claim that they want to bring on this Government and on the Centre. But, I request them to be rather restrained in expressing their sentiments.

Mr. SPEAKER.—I also want to stress that point on this occasion An appeal has been made by the Chief Minister and that also very wisely! I appeal to the Members that they may be emphatic, strong and even critical rather than commenting upon what has appeared in the papers with regard to the debate that has taken place in another State or anything that has been said by other members who do not belong to this House or who may be members of other State Legislatures or the Central Legislature. I am concerned more with regard to criticisms that may be levelled against persons who are not here to defend themselves. I want to place this important point before the Members.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—What about the time for the Demand Sir?

Mr. SPEAKER.—The total time would be maintained. The quantum will not be cut down.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಈಗ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಇದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾಳೆ ಮತ್ತು ನಾಡಿದ್ದು ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ರೋಕ್ಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಸುಮಾರು 65 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೀಗ ಅನುಮತಿಗಾಗಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮೊತ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ರೋಕ್ಕೋಪಯೋಗಿ

ಶಾಖೆಯು ಬಹಳ ಹೆಸರಾಂತ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ. ಅನೇಕ ದಶಕವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಇಡೀ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಖ್ಯಾತಿವಂತ ಇರಾಖೆಯಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಕಾಂಗಾರಿಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕಾಂಗಾರಿಗಳನ್ನೂ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಇದು ಒಂದು ಮಾದರಿ ದೇಶವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದಿವಂಗತ ಭಾರತರತ್ನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಣೀರಾಗಿದ್ದ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿಡಲು ಇಲ್ಲ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವರೊಂದು ಮಹದುಪಕಾರಮಾಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಇತ್ತು. ಅಂಥ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಾದಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಪ್ರಗತಿ ಪರವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ರೀತಿ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಏಳು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪಕ್ಕದ ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲ ನಮಗಿಂತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ನಾವು ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆವೋ ಆ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯದೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಏನು ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವೋ ಅದು ದಾರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಯಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ, ಲಾಭ, ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಲ್ಲ.

ಇವೊತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು, ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ಯಾವ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ತನ್ನ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆಯೋ, ಆ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ-ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಬಹಳ 'ಗುಪ್ತಗಾಮಿ' ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವರು ಏನು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಕಾದು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಗಾಗ್ಗೆ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸತಕ್ಕ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವೊತ್ತು ನಮಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶೈಲಂ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನೂ—ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ—ಬಹಳ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶೈಲಂ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಯಾವ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಯಾವ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ,

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಎಂದು ಕೇವಲ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಯತಃ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿತ್ತೋ ಅಂಥ ದೇಶ ಆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರದೆ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿದೆ, ಅವರು ನಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೋತಿದ್ದೇವೆಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ನಾನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೃಷ್ಣ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ನಿಲುವು ಏನಿದೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಏನಿವೆ, ಅದನ್ನು ನಾವು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಬೇರೆಯವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಸಭೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಎನ್ನುವ ಗೋಜಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಜನತೆಯ ಅಶೋತ್ತರವೇನಿದೆ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕು ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ನೀರಿನ ಸಂಪತ್ತು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಹೋದರೆ ನ್ಯಾಯಾಗ್ರಹಮಾಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯೂ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮದ್ರಾಸಿನವರು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯಿಂದ 150 T.M.cft. ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಇಲ್ಲ ನೀರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾನನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೀರು ಇಲ್ಲದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಔದಾರ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಕಳೆತು ಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೂರುಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ 62 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುವ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದನೆಯದು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಎರಡನೆಯದು power projects ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದು roads, buildings and communications. ಈ ಮೂರು ಅಂಗವಾಗಿ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇವೂತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ತುರ್ತಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಇತರ vallay ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ವಿಚಾರ. ಇದರ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾವೇರಿ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ 1974 ನೆಯ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಈ Canvery vallay ಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರನ್ನೂ ಕೂಡ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದ ಕಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ controversies ಇವೆ, ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆದಿವೆ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಮರೆತು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನತೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದಕಡ ಮತ್ತು ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಮಾವತಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ

ಯಾವನದಿಯೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ತ್ವರಿತದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರೋತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ minor irrigation ಗೆ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಬಹಳ ಸ್ತುತ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ವೆಂದು ನಾನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇವೊತ್ತು, ಕೂಡ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ minor irrigation ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತೇ ವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಸ್ತುತ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಈ ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇರುವಂಥ ಕೆರೆಗಳು ಸಹ ಸ್ವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಖಂಡಿತ ವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ minor irrigation circle ಎಂದು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ತೆಗೆದು amalgamate ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಇರಿಗೇಷನ್ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಡಿವಿಜನ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಲ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಈ ಬಾಬಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ತಾವು ಮಾಡಿರುವ ಇಂಜನೀಯರಿಂಗು ಡಿವಿಜನ್ನುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಲ್ಲುಗಳು ಏನಿವೆ, ಅವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಜನೀಯರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಂಜನೀಯರುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಇದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಜು ಮಾಡಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲ ಗಳು ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸಬ್-ಓವರ್‌ಸೀಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ore carrying roadsಗಳ ಡಿವಿಜನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಂಜನೀಯರುಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಡೀಜೇಲ್‌ಆಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಜು ಮಾಡಿ ಇಂಜನೀ ಯರುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮತ್ತೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಸಂಶಯವಿದೆ. ನೀವು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೀಗೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಆಗುತ್ತೊ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಲ್ಲೇನೋ ಲೋಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಜನತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತರುಣರಾದ ತಾವು ಸಚಿವರಾಗಿರುವಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನೀತಿಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಜನತೆಯು ದುಡ್ಡು, ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗು ವುದರ ಕಡೆಗೆ ತಾವು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನೀಗ ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಶಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಣ ದುರುಪ ಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಜನಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಏನೆಂದರೆ—ಅವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಈಗಲೂ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ನಚಿವರ ಗಮನವನ್ನು ಇತ್ತ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮತ್ತೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾರಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಇದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ತುರ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಸಂಪತ್ತು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ತನಾಳಗಳು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯವೋ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರ್ಸಂಟೇಜ್ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೆವೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ರಸ್ತೆಗಳ ಪರ್ಸಂಟೇಜು ಕಡಿಮೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ರಸ್ತೆಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಹಳ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳು ದ್ವೀಪದಂತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಹೋಗಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಜನ ಹೋಗಲು ಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜನ್ಮಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಬಿಲ್ಡಿಂಗುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀವೇನೋ ತುರ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ Necessity ಇರುವಂತಹ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಅಥವಾ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಿದ್ದು ಆ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸದೆ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಕೆಲವುಕಡೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಬಹುದು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲದೆ ಮುರುಕು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲೋ ಮುರುಕಲು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲೋ ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂರಿಸಿ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಖರ್ಚು ಆಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ನಾನು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಗೌರವ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದೇಶದ ಗೌರವವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡುವಂತಹ ಶಾಖೆ. ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆ ಎಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಲೋಕದಜನಕ್ಕೆ ಈ ಖಾತೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾರಿಯಾಗಿರಬಾರದು. ಈ ಇಲಾಖೆ ಅಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಭಾರ ತಮ್ಮದು. ತಾವು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ

ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಅಂತಸ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವಂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಏನೋ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ, ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದರೆ ದೇಶಕ್ಕೇನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ P. W. D. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆದಳಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ನಾನು ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೇ ಯಾರೂ ಅರ್ಹರಿಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ, ಆದಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಪಾರ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕವರು, ದೇಶದ ಕೆಲಸವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಖ್ಯಾತಿವೇತ್ತ ಇಂಜನೀಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ-ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಇಂಜನೀಯರುಗಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರತಕ್ಕವರು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವರು " P. W. D. is my enemy No. I " ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

MR. SPEAKER.—He might have had reasons which could not prevail here.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಖ್ಯಾತರಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಇಂಜನೀಯರುಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನತೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಗೌರವ ವಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಇಂಜನೀಯರುಗಳು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಒಂದು ಮಾದರಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದೂ, ಎಲ್ಲ ದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಯು, ಮಾದರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆ ಇನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ (ಬಿಳಿಗೆರೆ).—ಸ್ಪೀಕರ್, ಈಗತಾನೇ ಮರಾಮತ್ತು ಶಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಮಂಡಿಸಿದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಾಗೂ ಇದರೊಡನೆ ಇರುವ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತು ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿಯೂ ಬೇಕು, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿಯೂ ಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಕೈಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬಹಳ ತ್ವರಿತದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿಯಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನಗಳಿಗೆ ಇದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಂಜನಗೂಡು ಸಬ್‌ಡಿವಿಜನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯ ತರಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾವತಿ ಯೋಜನೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ 60,000 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮೂರನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶ. ಇತ್ತಕಡೆ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಯೋಜನೆಯಾದ ಚಿಕ್ಕೋಡೆ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ 6,000 ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕೆಲಸ ಈಗ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದುದು ಸುವರ್ಣಾವತಿ ಯೋಜನೆ. ಇದನ್ನು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರ್ಷದ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೇಜರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ನಿಗೆ ಹಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ)

ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಯಳಂದೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೀವ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

5-30 P.M.

ಈ ವರ್ಷ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕೆಲಸ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಮೂರುಲಕ್ಷ ಏಸ್ಟಿಮೇಟು ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿದೆ. ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿಯಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆರೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳ ಪಿಕ್‌ಅಪ್‌ನಿಂದ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿದುಬರುವುದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಎಸ್ಟಿಮೇಟು ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಕಡೆ ಕೆರೆಗಳ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯು ಸಣ್ಣದೇ ಆಗಲಿ ದೊಡ್ಡದೇ ಆಗಲಿ ಈಗಿನ ಯುದ್ಧದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಈಗ ಆಹಾರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಯುದ್ಧದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳಷ್ಟೇ ಆಹಾರವೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಬಾರದು. ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣರಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಚೀಣೀಯರನ್ನು ದೇಶದಿಂದ ಓಡಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾಮಂತ್ರಿ ಚವ್‌ಹಾಣ ಅವರು ನಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಏನುಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಆದರೂ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರಸ್ತೆಯ ವಿಚಾರ. ರಸ್ತೆ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇಜ್, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯ. ಆದರೆ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಶೇಷ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು Inter village communication roads. ಇಪ್ಪು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳು. ಜನರ ಅನುಕೂಲತೆಗೋಸ್ಕರ ಸರಕಾರ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. Inter village communication roads ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಮೈಲಿ ದೂರ ಅವರ ಕಾರು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ವ್ಯಾನಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂಥ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರ್‌ಕಾರ್ ತರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮರ್ಧಾಮತ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇಜಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಪಂಚಾಯತಿರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ಬೋರ್ಡ್ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತು ಎಲ್ಲರೂ ನಾಗರೀಕರಾಗಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಾರದು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ Inter village communication ರೋಡ್ಸ್, ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸಾರಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಸೌಕರ್ಯ

ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಒದಗಿಸಿ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವುಕಡೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದರೆ, ಹಣ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎಂಜಿನಿಯರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಒಂದು ನೆಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಹಣ ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಎರಡು ಕೆರೆಗಳ ಯೋಜನೆಯಿಂದ 500 ಎಕರೆ ಮತ್ತು 200 ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂರು ಎಕರೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ದೊಡ್ಡ ಮರೆಕೆರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ. ಸುಮಾರು ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಕೆರೆಯ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಗ್ಸಿಕ್ಯುಟೀವ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ಆ ಕೆರೆಯ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ಎಕರೆ ಇರಿಗೇಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೆ ಅಶ್ರದ್ಧೆ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಅದರ ಸುಖವನ್ನು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಲುಪದೆ ನಿಜವಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮರಾಮತ್ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಅನೇಕ ಬೇಳೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಏನು ಕಷ್ಟವಿದೆಯೋ ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಮೆಂಬರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಾದರೆ ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಜನಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದು ಜನಗಳ ಪರವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪದೇ ಹಾಗೇ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ನಿರುತ್ಸಾಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಜನಗಳು ತಾವು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಜನ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂದು ಜನಗಳು ಕೇಳಿದರೆ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ನಾವು ಜನಗಳ ಮುಂದೆ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಆಗಿರಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿ ತಹಬಂದಿಗೆ ತರಬೇಕೋ ತಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಇಂಟರ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ರೋಡ್ಸ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಬೋರ್ಡು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳು ಇವುಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ 50 ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 400 ಮೈಲಿ 500 ಮೈಲಿ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದಯ್ಯ)

ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಗಳು ಆಗಿರುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆ 20-25 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಕೂಡ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ 100 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯಿನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, 50 ಮೈಲಿ ಮಿನಿಮಮ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ದೊಡ್ಡವರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಬರಬೇಕು. ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್, ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಶಾಖೆಗಳು ಹೆಲ್ತ್ ಸೆಂಟರು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ It will be open out for the civilization ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿಲೇಜ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ರೋಡ್ಸ್ ಮತ್ತು P.W.D. ರೋಡ್ಸ್ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಇಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಆಮೇಲೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಶರಾವತಿಯ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ, 1962ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆಂಟ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಈಗ 64ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 1962ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಫಾರಿನ್ ಸಾಮಾನುಗಳು ಬರುವುದು ಡಿಲೇ ಆದದ್ದು, ಮಳೆಗಾಲ ಬಂದದ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಸಹ ಆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಚುರುಕಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಪವರ್ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ I.P. ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಮಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ದೀಪ ಬರಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೋದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ರೈನೇಜ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಬೇಕು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೇಕೆಂದು ಜನಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರಾರು ಜನಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನೂರಾರು ಜನ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರಿ ನಮಗೆ ದೀಪಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ರೆಪ್ರೆಜೆಂಟೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶರಾವತಿಯ ಕೆಲಸ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮುಗಿದು ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ರಸ್ತೆ, ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ದೀಪ ಇವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲೇಬೇಕು. ಯುದ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆಗೋಸ್ಕರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಾವಿಗೋಸ್ಕರ ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಎಕ್ಕಂಬರೆನ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ 6 ತಿಂಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಹರಿಸಿ ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ 8 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಈಗ ರೈತರು ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಹಾಕಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ನಮಗೆ ಬಾವಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕು, ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನಗಳು ಏನೇನು ಪಡೆಯದೆ ಇದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ನಾಗರೀಕನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕೋ ಅಂಥಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೂರೈಸದೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಜನತೆಗೆ ಒದಗಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಗಟ್ಟಲೆ ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು? ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮೈಸೂರು ಅಥವಾ ಭರತಖಂಡದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದು ತಾನು ನಾಗರೀಕನಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಆಶೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ

ಆತನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇವೊತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಸ್ತೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಇವುಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತನಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಕಡೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಇಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವರಿಗೂ ಅಂಥಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ರೈತರಿಂದ ಏನು ಮನವಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆಯೋ, ಅವರು ಏನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಇಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಹಣ ಲ್ಯಾಪ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಸಹ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇನು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಈ ಮರಾಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಏನು ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆ ಎಂದು ಏನು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರಿದೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತೀರೆಂದು ನಂಬಿ ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ನಾನು ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪಿ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಿರಾ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತೇವೆಂತಾ ಇದ್ದಿರೋ ಅದರ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟುವೇಗವಾಗಿ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ, ಈ ಹೊಗಳಿಕೆ ತೆಗಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟರೆ, ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. 64,49,21,000 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತೀರ. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯವರು 31, 48, 49, 29, 30, 45, 46, 43, 47,,32, 50 ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಅಗಾಧವಾದ ಹಣಖರ್ಚುಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸವಾಗಿ ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತೆಗಳಬೇಕೋ, ಹೊಗಳಬೇಕೋ ಅನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ತೆಗಳಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಊರಿನವರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಬಜೆಟ್ಟಿನಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು, ಹೋದ ವರ್ಷ ಬಜೆಟ್ ತಯಾರುಮಾಡ್ದಿದನ್ನೂ ಈ ವರ್ಷ ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗುಪ್ತ ಮನೋಭಾವ ಅಡಕವಾಗಿದೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು, ಗುಂಪು ಗೂಂಪಿಗೂ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ ಅನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅದು ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ದಿಟ. ನಿಮ್ಮ ಕೈನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವಾಗ, ನೀವು ಬಜೆಟ್ ತಯಾರುಮಾಡುವಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ನಿಗೆ ಎಷ್ಟು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿಗೆ ಎಷ್ಟು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಬ್ರಿಡ್ಜ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವುದರಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣ ಖಚಿತವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಇವುಗಳಮೇಲೆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸು, ಎಷ್ಟು ಪೊರ್ಮೈಸುತ್ತೀರ? ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ,

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು 1953ರಲ್ಲಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಬಜೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ಕೆಲಸಗಳಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನವು ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಂತರು, ಅಥವಾ ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಕೆಲಸ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರಸತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲೊಪದೋಷ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವನ್ನು ನರಿಮಾಡಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಖಾತೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಎಷ್ಟು ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಮಾಡಬಹುದು, ಎಷ್ಟು ಸೇತುವೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಎಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರ, ಆನ್‌ಫಾರ್ಟ್ ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೀರ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಾ ?

ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆ, ಬಿಲ್ಡಿಂಗುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಗವಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೋದ ಸಾರಿಯೇ ಹೇಳಿದೆವು. ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು.. ರಸ್ತೆ, ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಬ್ರಿಜ್‌ಸ್ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡಿ, ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕಂಥ ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ನಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರ ಜಾಸ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕು. ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಚಾರ್ಟ್‌ಹಾಕಿ ಅದರಂತೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವಂತೆಮಾಡಿ, ನೀವು ಒಂದು ಸೂಪರ್ ವೈಸರಿ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಕೂಡ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇರಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು P.W.D. ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, P.W.D. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೇ P.W.D. ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಹಿಸಿಬಿಡಿ. ಇಷ್ಟು ಹಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಹೊತ್ತು, ನಿಮ್ಮಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯಾಜಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ಯಾರಿಗೆ ಏನೇನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಖಾತೆಯ ಹಣ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ವೇಳೆ, ಅವಕಾಶವೆಲ್ಲಿದೆ? ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ P.W.D. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು P.D.W. ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಚೀಣಾದಿಂದ ಒದಗಿದ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಅಂದು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹಾಗಿದೆ. ಅದು ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ, ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎರಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು, ಎಂಟು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು : October, November, December, January, February, March ಆರು ತಿಂಗಳು ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಆಹಾರೋತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬಾವಿ ತೆಗಿಸಿದಿರಿ, ಎಷ್ಟು ಪಿಕ್‌ಅಪ್ ಹಾಕಿದಿರಿ, ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳು, ರಸ್ತೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದಿರಿ, ಎಷ್ಟು sanction ಆಗಿದೆ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಮಾಡತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ, ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ - ಎಷ್ಟು sanction ಮಾಡಿದ್ದೀರ, ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪೂರೈಸುತ್ತೀರ, ಈ ಅಂಶಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಾವು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿರಾ ! ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಕೆಲಸ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ ಚಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರ ? ನನಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ : ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ, ನೀವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೀರ, ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗದೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ದುಃಖ ಪೀಡಿತ ನನ್ನಿವೇಶ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇವೆ. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರ, ಮತ್ತು ಇಂಥ ಬೇರೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರ ? ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ಕರಿಭೂಮಿ ಇದ್ದರೆ. ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ 24 ಎಕರೆ, ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ 42 ಎಕರೆ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಎಕರೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರೇ ಹೊರತು, ನೀವು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರ ? ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರವೇ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ Chief Engineer, Superintending Engineers, Executive Engineers, ವಗ್ಗೈರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ! ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ 100 ಎಕರೆಗೆ 20 ಎಕರೆಯಾದರೂ ನೀರಾವರಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಬರದಿದ್ದರೆ, ಏಕೆ ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ ? over-night, 5 ಸಾವಿರ ಪಂಪುಸೆಟ್ ಹಂಚುತ್ತೇವೆ, 5 ಸಾವಿರ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸು

ತ್ತೇವೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು, ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೀರ. ಈ ಎರ್ಡ್ಲಾ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಟಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಎನಾದರೂ ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಮೈಸೂರಿನ ದುರ್ದೈವ ! ರೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು, ಯಾರನ್ನು promote ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾರನ್ನ demote ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತಹೇಳಿ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎನಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು wipe ಮಾಡಿ. ಅವರುಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಇರಾಖೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ದೇಶ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೀವು ಕುಂಟಿದ್ದೀರ ಅಂದರೆ, ಅದು ಸೋಜಿಗದ ಮಾತಲ್ಲ. ನೀವು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರು.

Mr. SPEAKER.—The age of the Minister does not come in.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅವನ್ನು ಯಾವ Context ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಬುದ್ಧಿ ಅಮ್ಮು ಚುರುಕಾಗಿ ಓಡುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟೂ ಭಾವ ಹೊರಬಲ್ಲರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೂ ದುಡಿಯಬಲ್ಲರು.

Mr. SPEAKER.—Whatever may be the reason, the age of the Minister cannot come in during the discussion of Budget.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—May I submit that we are giving a huge amount of money into the hands of the P.W.D. Minister ? Unless he is wise and rich in experience.....

Mr. SPEAKER.—Please come to the subject and speak.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ರೈಟ್. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ P.W.D. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ : ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಕೇಳಿ : ''ಖಾತೆ ಎರ್ಡ್ಲಾ ಕೊಡಿ, ಎರ್ಡ್ಲಾ ಖಾತೆ ವಹಿಸಿಬಿಡಿ. ಹಾಗಾಗದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಏನೊಂದೂ ಕೊಡಬೇಡಿ, ನನಗೆ ನಂಬಳ ಸಾಕು'', ಎಂದು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ದೇಶಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ದೇವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರು ''ನೀನು P.W.D. ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಏನೇನು ಮಾಡಿದೆ'' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ದೇವರು ಅವನ ಬುಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದೆರ್ಲಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟಂಥ ಹಣದಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಲು ಎರ್ಡ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು implement ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet tomorrow at 1 p. m. and the Hon'ble Member will have only ten more minutes to speak.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at one of the Clock on Tuesday, the 19th March 1963.

WD 367—GPB—900—24-8-63